

Forts. från sid. 9 — se även den grafiska framställningen på sidorna 10 och 11!

Platsantalet ökas således med nära nog 300 % och man har därför rätt att hoppas, att de vidtagna utvidgningarna av tågplanen skola visa sig motsvara trafikens krav.

Förbindelserna till och över Polen. Liksom f. n. kommer färjeförbindelse att upprätthållas två gånger i veckan i vardera riktningen mellan Trelleborg och Gdynia med tågfärjan Drottning Victoria. Tågfärjan Starke utför dessutom godsturer i erforderlig utsträckning — som regel också två gånger i veckan i vardera riktningen. Tiderna fram till Warszawa bliva i stort sett oförändrade. Sovvagnarna Stockholm—Trelleborg—Warszawa—Zebrzydowice (1, 2 kl.) och Göteborg—Trelleborg—Warszawa—Kudowa Zdrój (1, 2, 3 kl.) bibehållas.

I Zebrzydowice erhålles liksom f. n. direkt anslutning till Prag. Denna förbindelse kommer dock att få mindre betydelse, enär det blir möjligt att resa en kortare och snabbare väg från Gdynia över Bydgoszcz—Poznan—Wroclaw—Meidzylesie (polsk gränsstation)—Lichkov (tjeckisk gränsstation) till Prag. I denna förbindelse, som av polackerna benämnes Nord-Sud-expressen, framföres 1, 2 kl. Wagons-Lits-sovvagn samt 1, 2 och 3 kl. sittvagnar.

Från Prag gå tåg mot Wien, Budapest, Belgrad och Bukarest samt även mot länderna i Västeuropa. Även Nordexpressen och Skandinavienexpressen giva anslutning till länderna i Sydeuropa. Det skulle föra för långt att här redogöra för tiderna bortom Paris, Basel och Prag. En uppgift över de

linjer, på vilka de större internationella expresserna i Syd-europa framföres fr. o. m. den 4 maj kan dock kanske vara av intresse och införes därför här nedan (de stationer, till vilka man kan resa i någon av de direkta vagnarna från Sverige till kontinenten, äro tryckta med kursiv stil).

Simplon—Orient-Expressen: Paris—Vallorbe—Brigue—Domodossola—Milano (med en gren över Florens till Rom)—Trieste—Ljubljana—Zagreb—Belgrad samt eventuellt vidare över Sofia till Istanbul. Från Amsterdam, Bryssel och Calais gå grenar av denna express över Thionville—Strasbourg—Basel—Chiasso till Milano.

Orientexpressen: Paris—Strasbourg—Karlsruhe—Stuttgart—München—Salzburg—Linz—Wien—Budapest—Bukarest samt en gren Stuttgart—Nürnberg—Prag—Zebrzydowice—Warszawa—Gdynia och en annan gren från Amsterdam och Ostende—Bryssel över Köln—Frankfurt am Main till Nürnberg.

Arlberg—Orient-expressen: Paris—Basel—Zürich—Innsbruck—Schwarzach St. Veit—Linz—Wien—Budapest—Bukarest, en gren Schwarzach St. Veit—Ljubljana—Belgrad och en annan gren Linz—Prag—Wroclaw—Warszawa.

För fullständighetens skull omnämnes här slutligen den överenskommelse, som nyligen träffats mellan järnvägsstyrelsen och de ryska ockupationsmyndigheterna i Tyskland om upptagande av färjetrafik mellan Trelleborg och Warnemünde, t. v. dock endast för godsvagnar i transitotrafik genom Tyskland.

RESEBYRÅN — TRAFIKVÄRVAREN

Förste byråsekreterare Axel Ekstam

berättar här om den för hela samhället så betydelsefulla resebyråverksamheten. Författaren, som bekant tidigare under många år föreståndare för resebyrå i Stockholm, leder numera arbetet inom den nya avdelning på persontaxebyrån, som skall intensifiera och samordna vår resebyråverksamhet och trafikvärvning.

Resebyråverksamheten har förut berörts i SJ-nytt. Då emellertid SJ under åren 1945—1946 avsevärt utvidgat denna del av sitt mångskiftande arbetsområde, kan det vara anledning att närmare gå in på de uppgifter, som tillkomma resebyråerna.

Det kanske först bör erinras om, att förteckning över resebyråerna återfinnes i särtryck 228c och i Sveriges Kommunikationer. Det finns fyra resebyråer i Stockholm, två i Göteborg samt byråer i Borås, Gävle, Hälsingborg, Jönköping, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Malmö, Sundsvall, Västerås, Berlin (f. n. stängd), Köpenhamn och London. Dessutom hållas under sommaren tillfälliga resebyråer öppna i Halmstad och Borgholm. Ytterligare byråer äro planerade.

Det ligger nära till hands att tro, att begreppet resebyrå är relativt nytt och att det rent historiskt hänger ihop med tillkomsten av järnvägarna. Så är dock icke fallet. Intresset för reselivet, vare sig resornas ändamål avser affärer, politik eller nöjen, torde vara lika gammalt som människosläktet. Den grekiske författaren Xenofon, som levde på 400-talet före Kristus, framlade i sitt verk »Om inkomsten» en plan att främja turistbesök i Aten och rekommenderade byggandet av hotell och affärslokaler i Atens hamnstad Pireus samt framhöll också betydelsen av en välvillig främlingspolitik. I Apostlagärningarnas kapitel 19 vers 22 och följande omnämnes, att en guldsmed i Efesus vid namn Demetrius tillverkade miniatyrer av det berömda Dianatemplet. »Stor är efesiernas Diana», är ett uttryck, som man än idag kan höra. Aposteln Paulus

med några lärjungar hade anlänt till Efesus och predikade emot den hedniska Diana-kulten. Demetrius och hans många medhjälpare sågo i detta en fara för sitt levebröd. Tack vare den romerske kanslerns ingripande undvekos oroligheter. Under romerska kejsartidens glansdagar voro vägarna utmärkta och likaså gästgiverierna. Ända till 300 km pr dag tillryggalades efter häst.

För att ej göra historiken för lång förflytta vi oss till mitten av 1400-talet, då en resebyrå i republiken Venezia organiserade och gjorde kraftig reklam för pilgrimsfärder till det heliga landet. Det är så vitt jag vet första gången namnet resebyrå förekommit. Nya resebyråer tillkommo och stängdes. Pionjär inom den moderna resebyråverksamheten var Thomas Cook, som 1841 grundade sin numera världsberömda firma. Han började med sällskapsresor, utökade med individuella resor i England, och så småningom utsträcktes hans verksamhet över hela världen. Intet var honom främmande. Sålunda ordnades billighetsresor för arbetare, spar-klubbar inrättades, särskilda hotell byggdes eller förhyrdes i synnerhet i samband med utställningar. Turistångarna på Nilen tillkommo på Cook's initiativ och ägas för övrigt av firman.

Den äldsta resebyrån i Norden är Bennett's med huvudkontor i Oslo, öppnad 1851. Grundläggaren Thomas Bennett var även han engelsman. Första resebyrån i Sverige, Stockholms Resebyrå, startades av envoyen G. Wallenberg, år 1898, vilken byrå sedermera uppgick i den firma, som nu verkar under namnet AB Nordisk Resebureau.

Redan i början av 1890-talet hade man vid SJ kommit underfund med svårigheten av att hand-
hava komplicerad upplysningstjänst och biljettför-
säljning i biljettluckorna, varför i Stockholm och
Malmö upplysningsbyråer med begränsad försälj-
ning av biljetter inrättades. Av Upplysnings- eller
Rundresebyrån eller Expeditionen för kombinerade
biljetter eller Sovplatsexpeditionen, som den vid
olika tider hette i Stockholm, skapades 1915 SJ
Resebyrå. Samma år tillkom resebyråfilialen i NK.
Sedan dess ha nya resebyråer tillkommit i såväl
Sverige som utlandet.

Detta var något om resebyråverksamhetens ut-
veckling. Vilken uppgift har en resebyrå att ombe-
sörja? Det kan sammanfattas sålunda:

1) att stå den svenska publiken till tjänst vid
resor i Sverige och i utlandet.

2) att erbjuda god service åt utlänningar vid be-
sök i vårt land.

För att kunna fullgöra dessa arbetsuppgifter ha
resebyråerna upplysningsmaterial i form av tidta-
beller, prisuppgifter, broschyrer m. m. för Sverige
och främmande länder samt biljettförsäljning till
olika trafikföretag. Ett misstag, som ofta göres även
inom SJ egna led, ber jag härmed få tillrättalägga. *SJ
resebyråer sälja biljetter icke enbart till svenska
och utländska järnvägslinjer utan ha lika
stora möjligheter som privata byråer att tillhand-
hålla biljetter även för båt-, flyg- och busslinjer.*
Även om resebyråernas huvuduppgift är att arbeta
för SJ, måste denna biljettförsäljning finnas som
ett led i kundservicen. Resebyråernas försäljning
för olika trafikföretag i Sverige och utlandet är
grundad på överenskommelser, som järnvägsstyrel-
sen träffat med resp. företag. Resebyråerna skola
vidare lämna upplysningar om resvägar, restider,
biljettpriser, passförhållanden, hotell, pensionat, tu-
rist- och rekreationsplatser, vilo- och kurorter m. m.
Resebyråerna reservera även rum på hotell och pen-
sionat i Sverige och utlandet samt ordna med pass-
viseringar, inköp av för utlandsresor behövliga
valutor i form av checkar och kontantmedel, för-
sälja resehandböcker och tillhandahålla resgodsför-
säkringar.

Av SJ resebyråer i utlandet äro f. n. endast by-
råerna i Köpenhamn och London öppna. Deras
främsta uppgift är att öka kännedomen om Sverige
och arbeta för utveckling av resandetrafiken till
och via Sverige. Biljettförsäljningen är i stort sett
begränsad till att omfatta de trafikmedel, som om-
besörja transporter till de nordiska länderna i all-
mänhet och Sverige i synnerhet. Våra resebyråer
i utlandet stå dessutom byråerna i Sverige till tjänst
med att förmedla beställningar av sov-, sitt-, båt-
och flygplatser, rundturer, hotellrum m. m. Om-
vänt bära naturligtvis resebyråerna i Sverige biträda
det klientel, som genom förmedling av våra rese-
byråer i utlandet besöka Sverige dels genom att
hjälpa utlandsbyråerna med reservationer och upp-
lysningar av olika slag, dels genom att tjäna som
replipunkter för utlänningarna under deras resa i
Sverige.

Det torde vara en känd sak att för att lära andra
något, måste man kunna minst lika mycket och
helst något mer själv. Vid krigsutbrottet skingrades
den trimmade resebyråpersonalen. Redan 1942 tog

emellertid järnvägsstyrelsen upp frågan om utbild-
ningskurser för personal vid rese- och upplysnings-
byråer. Utbildningsplanen återfinnes i särtryck 9.
Första resebyråkursen utexaminerades 1943 och se-
dan dess ha 4 kurser hållits med sammanlagt unge-
fär 105 deltagare. Men mer teoretisk utbildning
behövs, då fler resebyråer öppnas och kraven på
personalen ökas. Resebyråernas personal har dess-
utom på järnvägsstyrelsens initiativ fått tillfälle till
studieresor i Sverige, och min förhoppning är att
personalen genom stipendier eller på annat sätt även
skall få göra resetekniska och språkliga studier i
utlandet.

Trafikvärvning inom reselivets område är en
mycket viktig uppgift för SJ tjänstemän i allmänhet
och för resebyråerna i synnerhet. Det beror ofta på
resebyråtjänstemannens förmåga att få kontakt med
allmänheten, om resor kunna komma till stånd.
Genom semesterlagens tillkomst 1939 har antalet
semesterberättigade ökat med åtskilliga hundratu-
sental. Det är inte min mening att alla dessa skola
ut och resa, även om jag innerst inne så skulle
önska. Semester kan firas på många sätt, men det
kan ifrågasättas, om inte en kombinerad studie- och
nöjesresa i Sverige eller utlandet ger den bästa be-
hållningen och det varaktigaste minnet.

SJ-bio i varuhus

De filmvisningar SJ för ett par år sedan under en vecka
anordnade i N. K:s ljushall i Stockholm och då flertalet av
varuhusets 70.000 besökare fick tillfälle att helt eller delvis
se detta betydelsefulla propagandamaterial, upprepades för
en tid sedan. Åskådarna voro denna gång ändå talrikare och
effekten av visningarna ökades också nu genom fönsterskylt-
ningar för vintersportresor och för SJ:s resebyrå inom N. K.
Den provisoriska biolokalen i ljusgården hade anordnats ge-
nom avskärmningar och framför filmduken placerades en
c:a 75 cm djup, svartmålad tratt, som gjorde det möjligt att
hålla förevisningarna i gång även vid dagsljus. I detta sam-
manhang kan nämnas att vår resebyrå i N. K., som startade
1916 samtidigt som varuhuset öppnades med åren har fått
en mycket stor kundkrets. Uppbördens, som »normalåret»
1938 var uppe i 630.000 har ökat undan för undan och för
1946 fick byråns föreståndare och personal glädjen att se
den överstiga 2 milj. kr.

